

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาเปรียบเทียบการใช้หนังสืออ้างอิงของนิสิตระดับปริญญาตรีในห้องสมุดคณะและหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านวัตถุประสงค์ของการใช้ ความถี่ ประเภท ปริมาณ และภาษา ของหนังสืออ้างอิง และศึกษาปัญหาในการใช้หนังสืออ้างอิง โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การกำหนดขอบเขตและกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา
2. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
6. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
7. การสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การกำหนดขอบเขตและกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อเปรียบเทียบการใช้หนังสืออ้างอิงของนิสิตระดับปริญญาตรี ในห้องสมุดคณะและหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนรวม 16 แห่ง คือ

ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์

ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์

ห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์
 ห้องสมุดคณะครุศาสตร์
 ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์
 ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์
 ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์
 ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์
 ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์
 ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์
 ห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์
 ห้องสมุดคณะทันตแพทยศาสตร์
 ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์
 หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ

ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2534 ทั้งหมดจำนวน 14,135 คน (ฝ่ายทะเบียนประวัติ สำนักทะเบียนและประมวลผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534) ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดสัดส่วนตัวอย่างเป็นร้อยละ 5 ของจำนวนนิสิตแต่ละคณะ แต่ไม่น้อยกว่าคณะละ 25 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 720 คน (รายละเอียดในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนนิสิตระดับปริญญาตรี และขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวนนิสิต	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 5% (คน)
อักษรศาสตร์	931	47
สถาปัตยกรรมศาสตร์	500	25
ศิลปกรรมศาสตร์	340	25*
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี	1,864	93
รัฐศาสตร์	939	47
ครุศาสตร์	1,219	61
นิเทศศาสตร์	497	25
เศรษฐศาสตร์	511	26
นิติศาสตร์	689	34
วิศวกรรมศาสตร์	2,346	117
วิทยาศาสตร์	1,411	71
แพทยศาสตร์	1,095	55
สัตวแพทยศาสตร์	420	25*
ทันตแพทยศาสตร์	571	29
เภสัชศาสตร์	802	40
รวม	14,135	720

* คณะศิลปกรรมศาสตร์และคณะสัตวแพทยศาสตร์ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 5%
แต่ไม่น้อยกว่าคณะละ 25 คน

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ศึกษา หนังสือ วารสาร งานวิจัย เอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ เพื่อศึกษาค้นคว้าเรื่องราวที่เกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงในแง่ต่าง ๆ คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ความหมายและความสำคัญของหนังสืออ้างอิงต่อนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ประเภทของหนังสืออ้างอิง รวมทั้งสัมภาษณ์บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ หนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะและหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จำนวนรวม 16 แห่ง เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงและการใช้หนังสืออ้างอิงของนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในบทที่ 2

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล ความในแบบสอบถามประกอบด้วย คำถามปลายปิดที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบและคำถามปลายเปิดที่ผู้ตอบสามารถตอบได้โดยเสรี เนื้อหาในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลและแหล่งที่ใช้หนังสืออ้างอิง จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย คณะ ชั้นปี ห้องสมุดที่นิสิตไปใช้หนังสืออ้างอิง สาเหตุการไม่ใช้หนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะและในหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ และห้องสมุดอื่น ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่นิสิตไปใช้หนังสืออ้างอิง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ้างอิงของนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการใช้หนังสืออ้างอิง ความถี่ในการใช้หนังสืออ้างอิง ภาษาของหนังสืออ้างอิงที่ใช้ ประเภทและปริมาณของหนังสืออ้างอิงที่ใช้ รายชื่อหนังสืออ้างอิงที่ใช้สม่ำเสมอ ปัญหาในการใช้หนังสืออ้างอิงและปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับหนังสืออ้างอิง

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปทดสอบความน่าเชื่อถือโดยแจกด้วยตนเองแก่นิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 30-31 มกราคม 2535 จำนวน 15 คณะ ๆ ละ 2 คน รวมทั้งหมด 30 คน โดยกำหนดแจกแบบสอบถาม

ในเวลาราชการ คือ ตั้งแต่ 8.30-16.30 น. สำหรับนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะไม่นำมารวมเป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษาต่อไป หลังจากได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วจึงนำไปแจกแก่นิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามแก่นิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในห้องสมุดคณะจำนวน 15 แห่ง ตามขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละคณะ ระหว่างวันที่ 7-28 กุมภาพันธ์ 2535 ในวันและเวลาราชการ คือตั้งแต่ 8.30-16.30 น. โดยได้กำหนดระยะเวลาแจกแบบสอบถามแก่นิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะละ 1 วัน (ตารางที่ 3) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง และมีผู้ช่วยแจกและเก็บแบบสอบถามให้ด้วย

ในการแจกแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยและผู้ช่วย ได้ใช้วิธีเดินแจกแบบสอบถาม แก่นิสิตในห้องสมุดคณะนั้น ๆ โดยก่อนแจกแบบสอบถาม ได้สอบถามนิสิตก่อนว่า เคยใช้หนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะของตนเองหรือในหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ หรือไม่ และเคยตอบแบบสอบถามนี้มาก่อนหรือไม่ เพื่อที่จะไม่ซ้ำกับนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบแบบสอบถาม เมื่อนิสิตตอบแบบสอบถามแล้ว ก็ขอให้นำแบบสอบถามมาคืน หรือวางไว้ที่โต๊ะนั่งอ่านภายในวันนั้น ผลปรากฏว่าได้แบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 720 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 ของแบบสอบถามทั้งหมด

ตารางที่ 3 วันที่แจกและเก็บแบบสอบถาม จำนวนตามคณะ

คณะ*	วันที่แจกและเก็บแบบสอบถาม
อักษรศาสตร์	13 กุมภาพันธ์ 2535
สถาปัตยกรรมศาสตร์	7 กุมภาพันธ์ 2535
ศิลปกรรมศาสตร์	10 กุมภาพันธ์ 2535
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี	11 กุมภาพันธ์ 2535
รัฐศาสตร์	12 กุมภาพันธ์ 2535
ครุศาสตร์	17 กุมภาพันธ์ 2535
นิเทศศาสตร์	14 กุมภาพันธ์ 2535
เศรษฐศาสตร์	20 กุมภาพันธ์ 2535
นิติศาสตร์	19 กุมภาพันธ์ 2535
วิศวกรรมศาสตร์	21 กุมภาพันธ์ 2535
วิทยาศาสตร์	24 กุมภาพันธ์ 2535
แพทยศาสตร์	28 กุมภาพันธ์ 2535
สัตวแพทยศาสตร์	25 กุมภาพันธ์ 2535
ทันตแพทยศาสตร์	26 กุมภาพันธ์ 2535
เภสัชศาสตร์	27 กุมภาพันธ์ 2535

* จัดเรียงคณะตามสาขาวิชา คือ สาขาวิชามนุษยศาสตร์ ได้แก่ คณะอักษรศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ได้แก่ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะรัฐศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะเภสัชศาสตร์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดต่าง ๆ และคำถามปลายเปิดที่ผู้ตอบตอบได้โดยเสรี ผู้วิจัยได้นำมาเรียบเรียงและนำเสนอในรูปแบบการพรรณนา

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมาประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ และแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นข้อ ดังนี้

2.1 สถานภาพส่วนบุคคลและแหล่งที่ใช้หนังสืออ้างอิง (ตอนที่ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ้างอิง ของนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ตอนที่ 2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หนังสืออ้างอิง ของนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ตอนที่ 2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และหาค่าการกระจายของน้ำหนักแต่ละข้อ ด้วยการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. หรือ Standard Deviation)

การแปลความหมายของข้อมูลตามค่าเฉลี่ย กำหนดไว้ดังนี้

4.6 - 5.0 เป็นปัญหาในระดับมากที่สุด

3.6 - 4.5 เป็นปัญหาในระดับมาก

2.6 - 3.5 เป็นปัญหาในระดับปานกลาง

1.6 - 2.5 เป็นปัญหาในระดับน้อย

1.0 - 1.5 เป็นปัญหาในระดับน้อยที่สุด

3. ในการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลและค่าสถิติ ดังนี้

3.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 นิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่ใช้หนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะ มากกว่าหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล และแหล่งที่ใช้หนังสืออ้างอิง (ตอนที่ 1 คำถามข้อที่ 2) โดยใช้สถิติค่าร้อยละ

3.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 การใช้หนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะและ

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไม่แตกต่างกัน ใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ้างอิงของนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ตอนที่ 2 คำถามข้อที่ 1 - คำถามข้อที่ 4) โดยใช้สถิติค่าร้อยละ

3.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 นิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการใช้หนังสืออ้างอิง คือ หนังสืออ้างอิงในห้องสมุดคณะและหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีไม่เพียงพอ ใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ้างอิงของนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ตอนที่ 2 คำถามข้อที่ 6) โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย

4. เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนในรูปตารางประกอบคำบรรยาย
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ